

KINNITATUD Tartu Ülikooli rektori
28. augusti 2015. a käskkirjaga nr 16
(jõustub 01.01.2016)

MUUDETUD Tartu Ülikooli rektori
15. juuni 2018. a käskkirjaga nr 17
(jõustunud 15.06.2018)

MUUDETUD Tartu Ülikooli rektori
15. märtsi 2021. a käskkirjaga nr 4
(jõustunud 01.01.2021)

Eesti ja üldkeeleteaduse instituudi põhikirj

Võttes aluseks Tartu Ülikooli senati 21. juuli 2014. a määrusega nr 11 vastu võetud ja Tartu Ülikooli nõukogu 29. juuli 2014. a otsusega nr 18 kinnitatud Tartu Ülikooli põhikirja paragrahvi 15 lõike 2 punkti 8 ning paragrahvi 24 lõike 1, kinnitan eesti ja üldkeeleteaduse instituudi põhikirja.

I. Üldsätted

1. Eesti ja üldkeeleteaduse instituut (edaspidi: instituut) on Tartu Ülikooli (edaspidi: ülikool) humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna koosseisu kuuluv instituut, mis juhindub oma tegevuses kõrgharidusseadusest, Tartu Ülikooli seadusest, ülikooli põhikirjast, oma põhikirjast ja muudest õigusaktidest. [jõustunud 01.01.2021]
2. Instituudi põhiülesanne on teha õppe- ning teadus- ja arendustööd ning osutada ühiskonnale vajalikke teenuseid eesti keele, soome-ugri keelte ja üldkeeleteaduse alal.
3. Oma põhiülesande täitmiseks instituut
 - 3.1. korraldab ülikooli kehtestatud tingimustel ja mahus õppetööd kõrghariduse kõigil astmetel eesti keele, soome-ugri keelte ja üldkeeleteaduse vallas;
 - 3.2. teeb teadus- ja arendustööd eesti keele, soome-ugri keelte ja üldkeeleteaduse erialadel ja on nende erialade kompetentsikeskus;
 - 3.3. koordineerib teadus- ja arendustööd ülikoolis punktis 2 nimetatud valdkondades ja nende sidusaladel ning teeb koostööd teiste ülikoolide, teadus- ja arendusasutuste, ettevõtete ning organisatsioonidega Eestis ja välisriikides, lähtudes oma tegevuses regionaalsetest ja globaalsetest arenguperspektiividest ja -vajadustest;
 - 3.4. osaleb eesti keele ja kirjanduse õpetajate koolitamisel;
 - 3.5. arendab alusuuringuid eesti keele, soome-ugri keelte ja üldkeeleteaduse valdkondades, osaleb eesti ja soome-ugri keelte uurimist ja üldkeeleteadust hõlmavate teaduse tippkeskuste ja doktorikoolide tegevuses;
 - 3.6. algatab uusi perspektiivseid uurimissuundi ning kaasab ja arendab selleks tööjõudu;
 - 3.7. koostab ja kooskõlastab eesti keele, soome-ugri keelte, üldkeeleteaduse ja nende sidusalade õppekavad ning esitab need kinnitamiseks ülikoolis kehtivas korras;
 - 3.8. korraldab oma erialadel täiendusõpet;
 - 3.9. osaleb Euroopa Liidu teadus- ja haridusprogrammides ning teistes riiklikes ja rahvusvahelistes teadus- ja haridusprojektides ja programmides;
 - 3.10. korraldab konverentse ja seminare, tutvustab teadussaavutusi avalikkusele;
 - 3.11. täidab muid ülesandeid, mis aitavad kaasa ülikooli eesmärkide saavutamisele.
4. Instituudi nimi inglise keeles on *Institute of Estonian and General Linguistics*.

II. Juhtimine

5. Instituudil on nõukogu, mille koosseisu kinnitab humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna dekaan (edaspidi: dekaan) instituudi juhataja ettepanekul. Nõukogu esimees on instituudi juhataja.

6. Nõukogu koosseisu kuuluvad instituudi juhataja, koordinaator, töökorralduslike üksuste juhatajad, kõik instituudi professorid (v.a külalisprofessorid) ja kuni kolm nõukogu määratud ülikoolivälisest liigest. Ülejäänud nõukogu koosseisu moodustavad instituudi töötajate ning üliõpilaste esindajad. Üliõpilaste esindajad peavad moodustama 1/5 nõukogu koosseisust. [jõustunud 01.01.2021]

7. Instituudi töötajad, kelle töökoormus instituudis on vähemalt 20 tundi nädalas, valivad endi hulgast salajasel hääletusel nõukokku esindajad arvestusega üks nõukogu liige iga kümne vähemalt 20 tundi nädalas instituudis töötava töötaja kohta. Valitavate liikmete arv fikseeritakse kolmeks aastaks valimise hetke seisuga. Valimised kuulutab välja instituudi juhataja vähemalt kaks nädalat enne valimisi, teatades kandidaatide esitamise tähtaja. Kandidaate võivad esitada kõik valimisõiguslikud töötajad. Valimised toimuvad iga kolme aasta tagant maikuus. Igal valijal on üks hääl. Valimiste tulemused kinnitatakse pingereana. Kui mitu kandidaati saab võrdse arvu hääli, siis korraldatakse nende kandidaatide vahel uus hääletusvoor. Kui ka uues hääletusvoorus saab mitu kandidaati võrdse arvu hääli, otsustatakse nende järjekord pingereas loosi teel.

8. Töötajate esindajad valitakse nõukokku kolmeks aastaks. Valitud esindajate volitused algavad juulikuu alguses. Nõukokku kuuluvate töötajate esindajate volitused kehtivad kuni uute esindajate ametisse asumiseni. Kui nõukogu valitud liige ei saa nõukogu töös osaleda, võib dekaan juhataja esildise alusel nimetada väljalangenud nõukogu liikme asemele pingereast järgmise kandidaadi kuni väljalangenud liikme naasmiseni, kuid mitte kauemaks kui järgmiste valimisten.

9. Üliõpilaste esindajate valimise või määramise tingimused ja kord sätestatakse üliõpilaskonna põhikirjas. Üliõpilaste esindajad valitakse või määratakse nõukokku üheks aastaks. Valitud esindajate volitused algavad juulikuu alguses ja need kehtivad kuni uute esindajate ametisse asumiseni.

10. Instituudi nõukogu

10.1. määrab instituudi arenguprioriteedid;

10.2. otsustab instituudi õppe- ning teadus- ja arendustööd puudutavaid küsimusi;

10.3. jälgib instituudi eelarve täitmist;

10.4. otsustab ülikoolis kehtivas korras doktorikraadide andmise senati kinnitatud õppekavade alusel;

10.5. valib instituudi teadurid, lektorid, nooremteadurid, nooremlektorid ja õpetajad; [jõustunud 01.01.2021]

10.6. võtab seisukoha instituudi professorite ja kaasprofessorite kandidaatide kohta; [jõustunud 01.01.2021]

10.7. algatab instituudi õppekavade avamise, muutmise ja sulgemise;

10.8. teeb dekaanile ettepaneku programmijuhtide nimetamiseks;

10.9. kehtestab nõukogu kodukorra;

10.10. vastutab õppe- ning teadus- ja arendustegevuse kvaliteedijuhtimise põhimõtete rakendamise eest ning esitab humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna nõukogule instituudi kvaliteediseire aruande;

10.11. moodustab töökorralduslikke üksusi, määrab nende ülesanded ja juhatajad;

10.12. täidab muid instituudi nõukogule õigusaktidega pandud ülesandeid.

11. Nõukogu koosoleku kutsub kokku esimees vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui neli korda aastas. Nõukogu esimees peab nõukogu koosoleku kokku kutsuma ka vähemalt 1/3 nõukogu liikmete soovil. Nõukogu on otsustusvõimeline, kui koosolekul osaleb üle poole selle liikmetest. Otsus on vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle poole koosolekul osalenud nõukogu liikmetest, kui käesoleva põhikirjaga ei ole ettenähtud teisiti.

12. Kiireloomuliste küsimuste otsustamiseks võib nõukogu koosoleku korraldada elektroonilises vormis. Elektroonilise koosoleku puhul on otsus vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud üle poole nõukogu liikmetest.

13. Instituuti juhib juhataja, kelle valib instituudi nõukogu kolmeks aastaks instituudi doktorikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga akadeemiliste töötajate hulgast. Instituudi juhataja täidab oma ülesandeid instituudi juhina lisaülesande korras.

14. Instituudi juhataja valimised kuulutab välja dekaan vähemalt kaks nädalat enne valimisi. Kandidaate võivad esitada dekaan, vähemalt viis instituudi akadeemilist töötajat ühiselt ja humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna üliõpilaskogu. Instituudi juhataja valitakse salajasel hääletusel. Instituudi juhataja valimiste tulemused kinnitab dekaan. Sama isik ei saa olla instituudi juhataja rohkem kui kolm ametiaega järjest. Kui instituudi juhataja kohale ei esitata nõuetele vastavaid kandidaate või juhataja osutub mittevalituks, määrab dekaan instituudi juhataja kohusetäitja kuni instituudi juhataja valimiseni, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks.

15. Instituudi juhataja

15.1. juhib instituuti ning tagab selle tegevuse vastavuse instituudi arenguprioriteetidele, käesolevale põhikirjale, ülikooli põhikirjale ja muudele õigusaktidele;

15.2. vastutab instituudi üldseisundi ja arengu ning rahaliste vahendite õiguspärase ja otstarbeka kasutamise eest;

15.3. vastutab personalipoliitika eest;

15.4. võib moodustada töökorralduslike probleemide lahendamiseks komisjone, toimkondi ja töörühmi, määrates nende ülesanded, pädevuse ja liikmed;

15.5. kehtestab instituudi tasuliste teenuste hinnad;

15.6. võtab tööle instituudi koordinaatori ja määrab tema tööülesanded;

15.7. täidab muid talle õigusaktidega pandud ülesandeid, samuti instituudi põhikirjaliste ülesannete täitmiseks vajalikke ülesandeid, mis ei ole antud kellegi teise pädevusse.

16. Instituudi juhatajal on õigus sõlmida ülikooli nimel oma instituudi eelarve piires ja instituudi põhiülesande täitmiseks ning arvestades ülikoolis kehtivaid tingimusi ja korda:

16.1. teenuste osutamise lepinguid füüsiliste isikutega; [jõustunud 01.01.2021]

16.2. [kehtetu 15.06.2018]

16.3. [kehtetu 15.06.2018]

16.4. kasutuslepinguid vallasasjade kasutusse võtmiseks;

16.5. litsentsilepinguid autoriõigusega kaitstava intellektuaalse omandi kasutusse võtmiseks;

16.6. praktikalepinguid instituudi hallatavate õppekavade praktika korraldamiseks; [jõustunud 15.06.2018]

16.7. õppelepinguid välismaale õppima siirduvate üliõpilaste ja väliskõrgkoolidega; [jõustunud 15.06.2018]

16.8. toetuslepinguid Kultuuriministeeriumi, Eesti Kultuurkapitali, kohalike omavalitsuste ja nende liitudega ning sellega seoses allkirjastada taotlusi, aruandeid ja muid dokumente; [jõustunud 01.01.2021]

16.9. instituudi õppe- ja teadustööga seotud konfidentsiaalsus- ning isikuandmete töötlemise lepinguid.

[jõustunud 01.01.2021]

16¹. Instituudi juhataja õigus sõlmida ülikooli nimel lepinguid instituudile vajalike vallasasjade ostmiseks ja teenuste tellimiseks sätestatakse hankekorras.

[jõustunud 15.06.2018]

17. Instituudi nõukogu võib avaldada instituudi juhatajale umbusaldust juhul, kui ta rikub seadust, ülikooli põhikirja või muid ülikooli tegevust reguleerivaid õigusakte või ei tule toime töökohustuste täitmisega. Umbusalduse avaldamise ettepaneku saab instituudi nõukogule esitada vähemalt kolmandik instituudi nõukogu liikmetest oma ühisavaldusega või dekaan oma pöördumisega. Umbusalduse avaldamise otsustab instituudi nõukogu salajasel hääletusel vähemalt 2/3 liikmete poolthääletage. Kui umbusalduse avaldamine on otsustatud, vabastab dekaan instituudi juhataja ametist ja määrab instituudi juhataja kohusetäitja kuni instituudi juhataja valimiseni, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks.

18. Kui instituudi juhataja ametikoht on jäänud enne juhataja ametiaja lõppu vabaks, määrab dekaan instituudi juhataja kohusetäitja kuni instituudi juhataja valimiseni, kuid mitte kauemaks kui üheks aastaks.

19. Juhataja äraolekul asendab teda doktorikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga instituudi akadeemiline töötaja juhataja ettepanekul dekaani korralduse alusel.

III. Aruandlus ja järelevalve

20. Instituudi juhataja on aruandekohustuslik dekaani ja instituudi nõukogu ees.
21. Järelevalvet instituudi tegevuse üle teostatakse seaduste ja ülikoolis kehtiva korra alusel.

V. Rakendussätted

22. Kuni instituudi juhataja valimiseni täidab instituudi juhataja ülesandeid filosoofiateaduskonna eesti ja üldkeeleteaduse instituudi juhataja. Instituudi juhataja valimised toimuvad hiljemalt detsembris 2016. Ülikooli töötajat, kes on 31.12.2015 seisuga instituudi juhataja ametis, ei saa pärast põhikirja jõustumist valida instituudi juhatajaks rohkem kui kaheks ametiajaks järjestikku.
23. Instituudi nõukokku töötajate esindajate valimine toimub hiljemalt novembris 2015. Nõukogu volitused algavad 1. jaanuaril 2016 ning kehtivad 30. juunini 2019. Üliõpilaste esindajad määrab filosoofiateaduskonna üliõpilaskogu hiljemalt 30.11.2015, arvestusega, et esindatud oleksid kõigi õppeastmete üliõpilased. Üliõpilaste esindajate volitused algavad 1. jaanuaril 2016 ja kehtivad 30. juunini 2016.
24. Nõukokku töötajate esindajate valimisel osalevad 01.10.2015 seisuga filosoofiateaduskonna eesti ja üldkeeleteaduste instituudi töötajad, kelle töökoormus instituudis on vähemalt 20 tundi nädalas. Valimised korraldatakse käesoleva põhikirja punkti 7 alusel.
25. Põhikiri jõustub 1. jaanuaril 2016.